

Brüssel, 28. september 2026
(OR. en)

12859/1/26
REV 1

Institutsioonidevaheline
dokument:
2026/0164(COD)

COPEN 320
EUROJUST 49
JAI 1098
CODEC 1615

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametit (Eurojust) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1727 – Poliitiline mõttevahetus

I. Sissejuhatus

Komisjon esitas 24. juunil 2026 järgmise ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametit (Eurojust) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1727 (edaspidi „ettepanek“)¹.

¹ 11145/26 + ADD 1–ADD 7.

Komisjon tutvustas ettepanekut ja sellele lisatud mõjuhinnangut asjaomase nõukogu töörühma (kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö töörühm) 23. juuli 2026. aasta koosolekul². Komisjon selgitas, et ettepaneku peamine eesmärk on kõrvaldada (kehtiva) Eurojusti määruse (EL) 2018/1727 2025. aasta hindamise käigus tuvastatud puudused³. Kuigi hindamises tunnustati ameti silmapaistvat edu ja märkimisväärsed lisaväärtust, mida see liikmesriikidele annab, rõhutati selles ka struktuurseid ja tegevuspiiranguid, mille tõttu Eurojustil ei ole võimalik oma potentsiaali täielikult ära kasutada.

Samal 23. juuli koosolekul esitas Eurojusti president ettepaneku kohta tähelepanekud⁴ ning liikmesriigid pidasid eesistujariigi dokumendi alusel esimese arvamuste vahetuse⁵. Pärast seda kohtumist esitasid paljud liikmesriigid ka kirjalikke märkusi⁶.

Töörühma 16. septembri 2026. aasta koosolekul jätkasid liikmesriigid arutelusid, tuginedes kahele eesistujariigi dokumendile⁷ ja komisjoni mitteametlikule dokumendile⁸. Kõnealune töörühma koosolek tähistas ka teksti artiklite kaupa läbivaatamise algust⁹.

II. Töörühma koosolekutel arutatud küsimused

Töörühma esimestel koosolekutel ettepaneku üle peetud arutelude käigus käsitleti mitut küsimust.

² Slaidid, mida komisjon kasutas mõjuhinnangu tutvustamiseks kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö töörühma koosolekul, on esitatud dokumendis WK 10914/26.

³ 11285/25 + ADD 1.

⁴ Slaidid, mida Eurojusti president kasutas Eurojusti tähelepanekute esitamiseks komisjoni ettepaneku kohta, on esitatud dokumendis WK 10916/26.

⁵ WK 9842/26.

⁶ WK 13064/3/26 REV 3.

⁷ WK 13147/26 ja WK 13149/26.

⁸ WK 13269/26.

⁹ Arutati artiklit 1 kuni artikli 5 lõikeni 2.

a) Juhtimisstruktuur

Juhtimisstruktuuri küsimust on töörühmas kõige intensiivsemalt arutatud, vaatamata asjaolule, et juhtimist käsitleva asjakohase peatüki artiklite kaupa läbivaatamist ei ole veel alustatud¹⁰.

- Praegune korraldus

Kehtiva määruse kohaselt on Eurojustil üks struktuur, mis koosneb kolleegiumist, juhatusest ja haldusdirektorist.

Kolleegium koosneb liikmesriikide liikmetest, igast ELi liikmesriigist on üks liige¹¹; liikmesriikide liikmed on kohtunikud, prokurörid või muud samaväärse pädevusega õigusvaldkonna spetsialistid. Kolleegium vastutab Eurojusti korralduse ja toimimise eest; ta korraldab korrapäraseid koosolekuid, et arutada Eurojusti tegevust ja muid olulisi küsimusi ning nende üle hääletada. Juhtimisülesannete täitmise ajal on kolleegiumi liikmeks ka Euroopa Komisjoni esindaja.

Juhatus abistab kolleegiumi selle juhtimisülesannete täitmisel. Juhatus teostab järelevalvet haldusdirektori vajaliku ettevalmistustöö üle haldusküsimustes, mis võetakse vastu kolleegiumi poolt, ning teeb haldusotsuseid, mis on sätestatud Eurojusti määruse artiklis 16. Juhatusse eesistujaks on Eurojusti president ning sellesse kuuluvad Eurojusti asepresidendid ja Euroopa Komisjoni esindaja. Juhatusse nimetatakse veel kaks kolleegiumi liiget kaheaastase rotatsioonisüsteemi alusel.

Haldusdirektor haldab Eurojusti administratsiooni, mis omakorda toetab Eurojusti kolleegiumi. Haldusdirektor on kolleegiumi poole ametisse nimetatud ajutine teenistuja, kes täidab Eurojustile pandud igapäevaseid haldusülesandeid. Ta nimetatakse ametisse neljaks aastaks ja tal võib olla maksimaalselt kaks ametiaega. Haldusdirektor on Eurojusti seaduslik esindaja.

¹⁰ Lisateavet leiab dokumendist WK 13147/26.

¹¹ Välja arvatud Taani, aluslepingutele lisatud protokoll nr 22 alusel.

- Ettepaneku kohane korraldus

Ettepaneku II peatükiga nähakse ette kahest osast koosnev raamistik, mis hõlmab haldusnõukogust, juhatusest ja haldusdirektorist koosnevat haldusstruktuuri ning liikmesriikide liikmetest ja kolleegiumist koosnevat tegevusstruktuuri. Komisjoni sõnul võimaldaks selline raamistik kolleegiumil keskenduda operatiivülesannetele, osaledes vähem ameti igapäevases juhtimises, mis väidetavalt tooks kaasa tõhususe suurenemise. On tehtud ettepanek, et selline suurenemine on vajalik, võttes arvesse ELi mõjutavaid muutuvaid väljakutseid kriminaalõiguse valdkonnas ning eeldatavaid institutsioonilisi arenguid justiits- ja siseküsimuste valdkonnas, eelkõige suhete tugevdamist Europoliga.

Kuigi liikmesriigid pidasid ettepanekut üldiselt tervitatavaks, väljendasid nad ka muret seoses kavandatud uute juhtimisnormidega, eelkõige haldusnõukogu loomisega. Kuigi liikmesriigid tunnustavad eesmärki lihtsustada Eurojusti juhtimisstruktuuri ja vähendada liikmesriikide liikmete halduskoormust, väljendasid nad kahtlusi selle suhtes, kas täiendava juhtorgani loomine aitaks seda eesmärki praktikas saavutada.

Enamik liikmesriike on mures, et haldusnõukogu loomine võib suurendada Eurojusti juhtimisraamistiku keerukust ning luua täiendava otsustusprotsesside ja halduse tasandi. Samuti väideti, et haldusnõukogu loomine võib kahjustada Eurojusti kohtusüsteemi sõltumatust.

Mitu liikmesriiki märkis, et lihtsustamine tuleks saavutada ülesannete selgema jaotuse kaudu Eurojusti olemasolevate organite vahel, eelkõige võimaldades rohkemate otsuste tegemist juhatuse poolt.

- Komisjoni mitteametlik dokument

Võttes arvesse liikmesriikide märkusi, esitas komisjon mitteametliku dokumendi,¹² milles esitati kavandatud juhtimisstruktuuri põhjendused. Kõnealuse dokumendi eesmärk on lahendada liikmesriikide tõstatatud probleemid seoses võimaliku täiendava keerukusega, samuti selgitatakse selles haldus- ja tegevusstruktuure moodustavate organite vahelisi suhteid ning esitatakse komisjoni hinnang, et reformiga üksnes jaotataks ümber olemasolevad ülesanded, mitte ei lisataks uut juhtorganit.

Mitteametlikus dokumendis käsitletakse ka võimalikku mõju Eurojusti kohtusüsteemi sõltumatusele, kirjeldades korda, mille kohaselt jääb operatiivsete otsuste tegemine juhtumite käsitlemise, koordineerimise ja toetamise kohta jätkuvalt kolleegiumi ja liikmesriikide liikmete ülesandeks. See hõlmaks Eurojusti presidendi rolli institutsioonilise lülina kahe struktuuri vahel.

Lisaks käsitletakse selles haldusnõukogu loomise mõju tõhususele, tutvustades aluseks olevas mõjuhinnangus uuritud stsenaariume ja nende vastavat mõju halduskoormusele, mis praegu lasub liikmesriikide liikmetel.

b) Muud töörühmas läbi vaadatud küsimused

Liikmesriigid käsitlesid ka mitut muud kavandatava uue määrusega seotud küsimust, mille kohta esitati teave peamiselt kirjalikult. Need küsimused puudutavad muu hulgas järgmisi teemasid.

- Eurojusti enda algatused

See küsimus puudutab ettepaneku III peatüki II jagu. See on seotud Eurojusti suutlikkusega viia omal algatusel ellu operatiivtegevust, kui liikmesriikide asutused või EPPO ei ole taotlust esitanud.

Liikmesriigid pidasid seda ettepanekut üldiselt tervitatavaks. Liikmesriigid väljendasid mõningast muret seoses vajadusega säilitada määruses õige tasakaal ühelt poolt riiklike õigusasutuste ja süüdistuste ettevalmistamise eest vastutavate asutuste eesõiguste ning teiselt poolt Eurojusti autonoomia laiendamise vahel.

¹² WK 13269/26.

- Suhted Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku ja muude võrgustikega

See küsimus puudutab ettepaneku V peatüki II jao teatavaid kavandatud sätteid.

Mitu liikmesriiki märkis, et nad küsivad selgitusi ametiga paralleelselt tegutsevate võrgustike rolli ja volituste kohta. Eelkõige küsisid liikmesriigid, kas ettepanek tagab piisava selguse ülesannete jaotuse kohta Eurojusti ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vahel. Samuti tõstatati konkreetseid küsimusi seoses rahastamisega ning paluti selgitada Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku volitusi ja autonoomiat.

- Koostöö kolmandate riikidega

See küsimus on seotud ettepaneku V peatüki III jaoga, millega reguleeritakse Eurojusti ning kolmandate riikide ametiasutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahelist rahvusvahelist koostööd. Kavandatud sätted võimaldavad vastu võtta nelja-aastase koostööstrateegia, milles sätestatakse erinevad koostöömehhanismid. Nende hulka kuuluvad kolmandatesse riikidesse lähetatud Eurojusti kontaktametnikud, Eurojusti juurde lähetatud kolmandate riikide sideprokurörid, kolmandate riikide kontaktisikud Eurojustis ning Eurojusti kontaktisikud kolmandates riikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides.

Liikmesriigid tõstasid küsimusi seoses kavandatud sätetega, mis käsitlevad Eurojusti koostööd kolmandate riikidega. Eesistujariik tegi esialgse järelduse, et sellele küsimusele tuleb pöörata rohkem tähelepanu, eelkõige seoses kavandatud tegevusmehhanismidega,¹³ sealhulgas nende koostoime, kohaldamisala ja kavandatud lisaväärtusega.

Eurojustil on liidu kriminaalõiguse infrastruktuuris keskne roll. Ettepaneku igat elementi, sealhulgas eespool nimetatud aspekte, tuleb hoolikalt kaaluda. Töö algas võrdlemisi hiljuti ja Iirimaa eesistumise ajal toimuvad täiendavad koosolekud, et ettepanekut täiendavalt analüüsida.

¹³ Artiklid 61–64.

III. Küsimus ministritele

Ministritel palutakse teatada, millised ettepaneku elemendid on nende liikmesriigi jaoks kõige olulisemad ja mida tuleks seetõttu prioriseerida, kui nõukogu ettevalmistavad organid vaatavad ettepaneku tervikuna üksikasjalikumalt läbi.
